

parlamentu i sami formiraju vladu, koja će, kako je to već rekao Cameron, sada konačno moći da do kraja i bez mnogo obaziranja na prigovore potencijalnih partnera sprovede svoj program. U noći posle izbornog dana nisu izostali ni komentari da je ova „velika“ pobeda potvrda ispravnosti mera koje je preduzimala dosadašnja vlada konzervativaca u koaliciji sa liberalnim demokratima. Činjenice, međutim, govore drugačije. Prvo, ni jednokružni većinski sistem ne garantuje uvek formiranje jednostranačke vlade, o čemu jasno svedoči upravo prethodni mandat konzervativne vlade, da ne idemo u dalju prošlost. Od toga je, međutim, u ovom konkretnom slučaju znatno važnije da upravo broj glasova koji su osvojile stranke pokazuje da dosadašnja Cameronova vlada nije dobila veću podršku Britanaca i građana Severne Irske. Naprotiv, upravo je njen koalicioni partner Liberalno demokratska partija najveći gubitnik na ovim izborima. Nju su glasači surovo kaznili za koaliciju sa konzervativcima. Kada se gleda iz ugla liberalnih demokrata, koji su dobili oko 15 odsto manje glasova nego na prošlim izborima, Cameronova vlada je izgubila podršku svih drugih, izuzev svojih vernih pristalica. Na ovim izborima, naime, konzervativci su dobili praktično isti broj glasova kao i na prošlim izborima, ali im je izborni sistem omogućio da uprkos tome osvoje 24 poslanička mesta više.

Obrnuto važi za laburiste: oni su na ovim izborima neznatno uvećali broj dobijenih glasova, ali to nije imalo nikakvog uticaja na to što su na kraju izgubili 26 poslaničkih mesta. Iz ovih podataka se vidi da su pristalice i jedne i druge najveće stranke u Ujedinjenom Kraljevstvu čvrsto ušančene na svojim pozicijama i da tu većih pomeranja kao da ne može biti. Pa kako je onda ipak došlo do tako dramatične promene odnosa u Donjem domu tamošnjeg parlamenta? Upravo je promena raspoloženja glasača prema manjim strankama bitno poremetila parlamentarnu srazmeru broja poslanika iz dve najveće stranke. Iako su konzervativci osvojili 36,9 odsto glasova a laburisti nekih šest odsto manje – 30,4, u parlamentu će konzervativci imati 331 ili 51 odsto poslaničkih mesta, a laburisti 16 odsto manje – to jest, 232 ili 35 odsto poslaničkih mesta. Da ponovimo, sve ove promene dogodile su se iako su obe stranke osvojile praktično isti broj glasova kao i na prošlim izborima. Na promenu su dakle uticali veliki izborni poraz liberalnih demokrata, kao i velika izborna „pobeda“ Škotske nacionalne partije. Oba ova rezultata svedoče o negativnom odnosu prema konzervativcima i njihovoj vladi. Liberalni demokrati su, rekli smo već, kažnjeni za koaliciju sa konzervativcima i Konzervativna stranka ih je praktično progutala na ovim izborima. Škotska nacionalna partija je jaki kritičar konzervativne vlade i njenog predsednika i krajnji politički oponent konzervativnoj stranci, dok je po nekim programskim opredeljenjima bliska laburistima. Pa ipak, na talasu referenduma o otcpljenju, nacionalni (ili nacionalistički) sentiment je prevladao, pa su se Škoti mahom opredeljivali za Škotsku nacionalnu partiju, a na štetu svojih potencijalnih političkih saveznika laburista, koje su tako lišili jakog izbornog uporišta u Škotskoj.

Iz ovoga se jasno vidi da je otpor glasača prema konzervativcima i njihovoj vladi u konačnom ishodu doveo do prekomernog jačanja upravo Konzervativne stranke. Nije to, naravno, jedino iskrivljavanje izborne volje građana na ovim izborima kao rezultat većinskog jednokružnog izbornog sistema. Sa 1.454.436 glasova, Škotska nacionalna partija osvojila je 56 poslaničkih mesta, dok je partija Zelenih sa 1.157.613 glasova osvojila jedno mesto. Populistička stranka UKIP, koja se zalaže za izlazak Ujedinjenog Kraljevstva iz Evropske unije, osvojila je 3.881.129 glasova (dva i po puta više od Škotske nacionalne partije) a samo jedno poslaničko mesto, dok su liberalni demokrati osvojili 2.415.888 glasova i osam poslaničkih mesta (sa 15 odsto glasova manje nego na prošlim izborima, ova stranka je izgubila 49 poslaničkih mesta). Rezultati koje su postigli UKIP i Škotska nacionalna partija govore o